

Истинските ученици и кръстът на Исус

Марк 15 гл.

Трифон Трифонов

1. Увод.

Кръст. Едва ли има друга дума на земята, която да е била толкова много употребявана и преекспонирана, и която да е загубила до такава степен съдържанието, влагано в нея първоначално. Всеки втори човек носи кръстче на врата си; на гробовете на половината човечество се издига кръст; милиони прибягват до кръстния знак по най-различни причини... Той е навлязал в

речта ни в изрази като „ей на, честен кръст“, и в ежедневието ни и работата ни (‘червения кръст’). Има какви ли не кръстове – червен кръст, обърнат кръст, пречупен кръст...

Исус дойде на земята, за да възвести идването на Неговото царство. Животът, на Исус, неговите думи, чудесата, които правеше, притчите, които разказваше, сочеха към Царството. Но Исус не спря дотук. Той запечата и потвърди думите си със своята смърт и възкресение. Исус дойде, за да умре. Исус стана един от нас, за да бъде разпънат на кръст и да умре за нашите грехове. Затова кръстът на Христос има централно място в християнството и от него можем да черпим вдъхновение и поука за християнския си живот. Нека прочетем Марко 15:25-41.

Това е едно тягостно описание на смъртта на нашия Господ. То представя един възел от противоречия, омраза и интриги, един водовъртеж от страсти, в който е завлечен Исус. Като че ли не обичаме много да четем този пасаж, предпочитаме да наблегнем на следващия – на победата над смъртта, която дава основание на нашата вяра в Христос и в обещанието за вечен живот. Но без смъртта на Христос нямаше да има и възкресение. Джон Стот казва: „Ние не трябва да разглеждаме кръста като поражение, а възкресението като победа. По-скоро кръстът е извоюваната победа, а възкресението е наложената, оповестената и проявената победа.

До залавянето си Исус е главното действащо лице в евангелския разказ. В цялата 15 гл. той отново е в центъра на събитията, само че това е сякаш един различен Исус. Той почти не говори. Трудно е да се съсредоточим върху неговата личност. Същевременно около него непрекъснато се сменят като на филмова лента действащите лица: свещениците, Пилат, войниците, народът, Варава, киринеецът Симон, стотникът, разбойниците на кръста, жените, Йосиф от Ариматея. Тяхната реакция на случващото се е поучителна за нас. Исус вече е казал всичко, сега е ред на нас, хората. Сега вече ние сме на ход. Нашата реакция ще определи нашата съдба за вечността. Нека разгледаме събитията в онзи ден преди съботната Пасха и да се опитаме да видим в кой от действащите лица разпознаваме себе си и как можем да бъдем истински поклонници и ученици на Исус.

2. Процесът: Исус пред Пилат (1-15).

Нощният съд, описан в предходните стихове е бил незаконен, защото еврейският закон забранява извършването на всякакви арести и законови процедури през нощта. Освен това при произнасяне на смъртна присъда са били нужни 2 заседания в 2 последователни дни, а второто събиране на Синедриона става същата нощ, тоест, рано сутринта на същия ден - между 4.30 – 5:30 ч. Това е опит на свещениците да узаконят набързо решението си. Приемните часове на Пилат, така да се каже, били само преди обяд, така че те трябвало бързо да свършат – ст. 1. Тук властта на небето се изправя срещу властта на Рим. Исус е подложен на разпит. Спомням си как мен ме разпитваха на летището в Амстердам. Не се чувствах много уютно, защото макар и да нямах вина, не знаех как те ще реагират на моите думи. „Ти Юдейският цар ли си?” „Ти казваш”, с други думи, Исус отговаря „Да” (NIV). Въпросът на Пилат е различен от въпроса на първосвещеника: „Ти ли си помазаника?” Свещениците нямаха политическа власт и правото да съдят за богохулство, затова представиха вината на Исус пред Пилат като политическа – наклеветиха Исус, че се обявява за цар и с това подстрекава народа към бунт срещу властта. Марко не споменава точно в какво го обвиняват свещениците, но това научаваме от Лука.

През повечето време Исус мълчи (3) и Пилат става нетърпелив (4). Пилат се бои. Поради страх от евреите той не освобождава Исус, макар че е убеден в неговата невинност. Повечето хора, особено след като обмислят аргументите в подкрепа на възкресението, нямат интелектуални пречки. Но страхът от това какво ще кажат другите ги спира да се посветят на християнството. Страхуват се да се разголят и да си признаят, че си грешници. Малцина са готови да загубят приятелите си и да станат ‘сектанти’ в очите на обществото. Стадното чувство е много силно, то е опит да се съхраниш. Решението на Пилат е политическо решение. Но Исус каза, че който иска да спаси живота си, ще го изгуби, а който изгуби живота си за Него, ще има живот!

Тълпата едва ли беше там заради Исус. Тя искаше известният борец за свобода Варава да бъде освободен. Вероятно сред тях е имало и хора, които са приветствали Исус няколко дни по-рано по време на влизането му в Ерусалим. Сигурно сред тях е имало и изцелени от Исус. Тя бяха получили вече своето; всяко чудо за три дни. Сега на дневен ред е Варава, той трябва да бъде освободен, за да поведе отново народа против окупаторите. Току-виж повишили заплатите и намалили цената на тока и хляба! Затова, ако някой ви каже: „Ако видя Бог, ще повярвам”, не вземайте присърце думите му. Тези хора вече са взели решение в живота си, което ще им коства вечността.

Освобождението на Варава не влизаше в плановете на главните свещеници, защото всеки бунт заплашва тяхното богатство и положение. Но тъй като искаха смъртта на Исус, те възнамеряваха да използват Варава като част от плана си за осъждането на Исус. За Пилат амнистията беше начин да се измъкне от неловката ситуация; тълпата видя в нея начин да освободи своя любимец, Варава, а свещениците – да осъдят Исус. Тълпата и свещениците постигнаха своите цели, Пилат попадна в капан. Провокативните въпроси, които той задава в ст. 9 и 12 (Искате да освободя царя на евреите ли? – за главните свещеници беше абсурдно да приемат, че Исус е техен цар) едва ли биха му помогнали. Именно за това твърдение на Исус той е обявен за богохулник. Пилат дразни тълпата, очевидно за да си го върне, че са го поставили натясно. С това той предрешава съдбата на Исус. „Исуса би” (15) - зад това кратко

изявление може би се крият зверски мъчения, както ги показва „Страстите Христови” на Мел Гибсън.

Евреите избират Варава да бъде освободен, а Исус да бъде разпнат. Образът на главните свещеници – това са религиозни фундаменталисти, които са заслепени и от буквата не виждат Духа. Следват правилата, ритуала и се надяват това да им донесе спасение и вечен живот. Но се превръщат в най-яроствните противници на Бога. Приличат на големия брат в притчата за блудния син. Приличат на крадеца, който вика ‘дръжте крадеца’. Тази присъда би засрамила и най-корумпирания български съдия! Това не е присъда, а вендета, отмъщение. Свещениците са религиозни фанатици, горди корифеи в областта си; днешните свещеници, които се борят за власт и влияние и насъскват народа против ‘сектите’, но нямат последователи. Днес науката е религията на западния свят, а нейните ‘свещеници’ са професорите, учените, изобретателите, преподавателите в университета. Виц за мозъка на професора. Но в по-широк смисъл свещениците тук са предупреждение за всеки, който допуска гордостта да го заслепи за истината.

3. Изпълнение на присъдата (16-37)

След жестокостта на главните свещеници идва тази на войниците. Исус е поруган от войниците. (16-20). Завеждат го в двора на преторията или двореца на Пилат, обличат му пурпурна мантия (каквато носят гръцките принцове-васали, слагат на главата му трънен венец и започват да му се кланят така, както биха го правили пред цезаря. Войниците са били пословични със своята жестокост, затова не бива да ни изненадва, че бичуват и заплюват Исус. Те са символ на невярващи, които живеят както си искат, като че ли няма Бог. С това нараняват и се подиграват на Бога. Хедонисти, чието житейско мото е ‘хляб и удоволствия’; това са чалгаджиите в евангелието; и днес ги срещаме навсякъде – хора, които живеят за мига; купонджии, за които животът се измерва с времето до поредната изпита бутилка; те ‘отбелязват’ Рождество Христово с „гориво”, както ни отговори един студент на въпроса „Как празнувате Великден”?

След зверствата в преторията, войниците му събличат мантията, обличат го в неговите дрехи и го извеждат вън да бъде разпнат (20). Всеки осъден е трябвало сам да носи напречната греда на кръста, тежаща около 30 кг. Исус е бил прекалено омаломощен от жестокото бичуване и не е могъл да продължи, затова войниците хващат човек от тълпата, киринеца Симон да я носи вместо него (21). Симон очевидно не е познат на Марк, но Марк познава неговите синове Александър и Руф. Последният най-вероятно е същият Руф от Рим. 16:13, от което можем да заключим че носенето на кръста е спечелило Симон за Исус.

Симон Киринейски е интересен пример за човек, изминал пътя от незаинтересованост до вяра в Христос. Много добре пресъздаден в „Страстите Христови” на Мел Гибсън. В началото той е изненадан от римските войници (които са можели да карат евреите да им носят багажа при пренасяне когато си искат) и неохотно взема кръста, но след това след като става свидетел на продължаващите прояви на жестокост към Исус, той застава изцяло на негова страна, подкрепя го по пътя и накрая разбира какво значи да „носиш кръста” си. Той променя посоката си, за да стигне до разпятието. Пътят към Голгота изисква промяна на посоката. Той трябва да бъде извървян от всеки ученик. Както казва Стот, ‘във всеки от нас се крие по един Варава и по един Симон

Киринейски”. Варава, защото Исус е осъден на наше място. Симон, защото той иска ние да вземем кръста си и да го носим. Да участваме в неговата смърт и възкресение.

Те стигат до Голгота. Голгота или в превод ‘хълма на черепа’ – име, дължащо се на многото загинали хора там, или на формата на хълма, наподобяваща огромен череп. Било е известно място край града, с посадена върху него градина. Днес мястото е застроено с много църкви, но съседният хълм, наречен ‘Голгота на Гордън’ дава представа за това как е изглеждал. Дават му вино и смирна, за да му облекчат болките (23). Той не приема – горчивата чаша на човешкия грях трябва да се изпие до дъно. Разпъват го и хвърлят жребий за дрехите му – друга обичайна практика по време на екзекуцията.

Марк не е многословен. Думите му звучат като репортаж от мястото на събитието. Третия час (25), когато Исус е разпнат, отговаря приблизително на 9 часа сутринта. На обяд ‘настана тъмнина по цялата земя’, а три часа по-късно Исус издъхва. Между 9 ч. и обяд Марко описва поставянето на надпис над главата на Исус, разпъването на двамата разбойници и хулите от свещениците. Опитайте се да си представите ситуацията. Исус, окървавен и изнемошял виси на кръста. (Това е най-мъчителната смърт, известна и практикувана при смъртно наказание.) Само на няколко метра от него е тълпата – гневно ръкомахаща и викаща. Сред тях са главните свещеници, изпълнени с омраза и завист, все още гневни заради надписа, подстрекаващи тълпата, но и доволни от случващото се. Малко по-нататък са жените, следвали го неотлъчно до кръста – молещи се, сълзите им безмълвно напояват земята. Това е една от най-мрачните картини в цялата Библия. „Спаси себе си и слез от кръста” (30) – последното изкушение е като първото, това в пустинята. Исус издържа и на двете, за да изпълни докрай мисията си. Те искат знамение и ще го получат само след 3 дни, но пак няма да повярват. Иронията е, че хулите и подигравките на кръста са самата истина, но свещениците и тълпата не го съзнават. Тези хули са най-голямото доказателство, че Исус наистина е твърдял, че е Месия и Спасител.

Тъмнината е символ не само на Божия гняв към тези, които са отхвърлиха Исус, но и на греха който в този момент Исус бе понесъл заради нас. Тя е и метафора – като че ли цялото създание, включително слънцето, скърбят. „Боже мой, защо си ме оставил?” (34) – не емоция, а истинско изоставяне от неговия Отец. тези думи са алюзия към пророческия Псалм 22:1. „Боже мой”, а не „отче мой” – говори за отдалечаването от Отца. Сиирджиите не разбират какво значат думите на Исус. Съществува предание, че Илия ще дойде да спаси евреите в труден час. Поради това и думите: „Да видим дали ще дойде Илия да Го снесе”. Исус издъхва (37), завесата се раздира (38) и възвестява открития достъп на всеки вярващ до Трона на Бога. Вече не са нужни жертви на животни, жертвата е дадена, цената за всички грехове е платена. Първият възползвал се от това е стотника при кръста (39) – не главен свещеник, не виден политически деец или човек със слава и богатство, а обикновен войник. (Според някои коментатори не е сигурно дали той наистина е изповядвал Христос като Господ, или просто признава че Исус е благословен от боговете; но тъй като стотникът е езичник, за Марк неговите думи са важни). Марк не забравя да спомене и многото жени, които са с Исус до последния му час – отказали се от всичко и последвали го неотлъчно – пример за ученичество. Интересно е, че главата завършва с описание на жените, наблюдаващи как полагат Исус в гроба, а в следващата започва пак с жените отиващи да помажат тялото на Исус. Те последни изпратиха Исус и първи го посрещнаха. Истинските ученици не бягат от своя кръст, а го носят докрай – това им помага първи да възвестят победата на

кръста. В „Кръстът на Христос” Стот пита: „Къде са християните, които са подготвени да поставят слугуването пред сигурността, състраданието пред утехата, трудностите пред лесния живот, риска пред зоната на комфорт? (277), 288. И добавя: „Настояването за сигурност е несъвместимо с пътя на кръста (277).»

4. Къде си ти?

В тази глава имаме много действащи лица: първосвещеника и главните свещеници, чиято завист и лицемерие не знаят граници; преди това алчният Юда предава Христос за 30 сребърника. Пилат е моралният страхливец. Първият разбойник на кръста е отявлен атеист. Вторият разбойник на кръста напомня блудният син от Лука 15 гл. Жените – пример за ученичество, състрадание и вяра. Варава – символ за нас, грешни и осъдени, но изкупени чрез наместническата смърт на Исус. Киринеецът Симон показва трудния път до вярата. Йосиф от Ариматея – смела вяра

Интересно е да се запитаме, как щяхме да реагираме ние, ако бяхме съвременници на смъртта на Исус? Как щях да реагирам аз? Къде сме ние сега? Дали у нас не се крият завистта и омразата на свещениците? Или Пилат? Имаме ли доблестта да защитим вярата си? Или сме като фурнаджийска лопата, като ветропоказател, който се обръща натам, накъдето задуха вятъра...? Отстояваме ли принципите си на работното си място? А в семейството? В приятелствата си?

Или може би като първия разбойник сме отхвърлили Бога и сега целият свят ни е крив, готови сме да похулим Бога и да умрем, но не и да го приемем? Или напротив, толкова сме се лутали в греха, че сме уморени и искаме да се върнем към своя Небесен Баща, като втория?

Отново ще цитирам Дж. Стот: „Алчността, завистта и страхът (съответно на Юда, фарисеите и Пилат) са тези, които убиха Исус. Но и нашата алчност, завист и страх. Но това не е пълната причина... той отиде на кръста доброволно, даже нарочно. По думите на Октавиус Уинслоу: “Кой предаде Исус да умре? Не Юда за пари, не Пилат от страх, нито евреите поради завист – но Отец, поради любов”

Истинските ученици на Христос са там, на кръста. Те са се съразпнали с Него (Гал. 2:20) и сега не те живеят, а Христос живее в тях. Те са умрели с неговата смърт. Това е тройна смърт: първата е легална – към греха; втората е морална – към самите нас. Третата е физическа – смърт за сигурността. Първата е веднъж завинаги, но моралната и физическата са ежедневни. Ние трябва всеки ден да носим кръста си и да умираме. Как става това?

Например, зрелите християни трябва да имат готовност да се откажат от своите права и да ограничат своята свобода, за да не станат причина незрели братя и сестри да съгрешат. Това означава да внимаваш да не съблазниш брата или сестрата си облеклото което носиш, думите които изговаряш и храната, която ядеш. Второ, ние трябва да имаме саможертвена любов. Да сме готови да изберем жертвата вместо егоистичната амбиция, служението вместо властта, страданието вместо удобството, слугуването пред сигурността, състраданието пред утехата, трудностите пред лесния живот, риска пред комфорта, ако Бог ни призовава към това. Това означава да си готов да напуснеш по-доходна работа в името на повече свободно време за семейството ти. Или да отидеш да живееш и работиш на село или в малък град, в които няма църква, за да основеш

такава. Означава да не правиш компромис с истината, с християнските принципи, въпреки угрозата да бъдеш уволнен. Означава да не преписваш на изпит. Да пренебрегнеш любимия си сериал или мач, за да посветиш време на човек, който се нуждае от помощта ти. Да дадеш пари на изпаднал в нужда, когато сам имаш нужда от тях.

Неотдавна студентските групи във Варна и В. Търново очистиха огромно количество боклук в района на студентските общежития в тези градове. Това е истински пример на саможертвена любов.

Там, под кръста, е най-трудно. Там ветровете на изкушението, страха и страданието са най-силни. Но там се раждат и изграждат истинските ученици на Христос. Настояването за сигурност е несъвместимо с пътя на кръста. Христовият кръст е стимул към търпеливо понасяне; път към зряла святост. Само стоенето под кръста, носенето на кръста гарантира плодно или ефективно служение. Бог да ни благослови и да ни дава сили за това!